

ב"ה, כ"ח מרחשון, ה'תשי"א

ברוקלין

שלום וברכה!

בנועם קראתי מכתב ידידנו הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ איש רב פעלים וכו' מוה"ר יצחק אהרן שי' על דבר סדר עבודתם בחינוך ילדי וילדות ישראל והשפעתם גם בבית הוריהם שי' בהאירם באור תורה ומצוה כפי מה שנתבאר בתורת נשיאנו היא תורת החסידות.

מובן אשר אפשר הדבר שיהי' נדמה להם שלא בכל פעולה ופעולה שלהם מצליחים לעורר את המקבל לענין של פועל ממש, אבל אין הענין כן, וכידוע משיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, עוד בהיותו ברוסיה, שביאר עד כמה נוגע תנועה אחת של בן ישראל, ומביא רא' ממרז"ל בגדלות בעלי תשובה דאפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד במקומם, ומקשה מאחר שהצדיק עבד כל ימיו בתומ"צ ובעל תשובה – ובכלל זה גם מי שעשה תשובה רגע לפני מיתתו, וכעובדא דר' אליעזר בן דורדיא, א"כ איך אפשר הדבר שהבעל תשובה יהי' גדול יותר מהצדיק הגמור? והתירוץ הוא שמזה רואים אויף וויפיל עס איז טייער א תנועה פון א אידן עד שאפשר שבשעה אחת – מיט איין קער – קונה עולמו.

וגם בעבודה כן הוא, אשר אף אם לפעמים אין ניכרת פעולה ממשית בתלמידיהם ותלמידותיהם או בבתי הוריהם, למרות שמשתדלים בזה כראוי, הנה אחרי כל זה אין אתנו יודע עד מה שנעשה בלבו של חברו אשר אפשר שפעלו שם "א קער" וואס מיט דעם איין קער קאן יענער קונה זיין עולמו.

מובן, אשר אינו נוגע לתוקף ההתענינות במילוי עבודתם כראוי, שלזה נוגע שיהי' מתאים לדברי רז"ל דברים היוצאים מן הלב שהפי' בזה גם כפשוטו הארציקע רייד, וואס איז זיך נוגע, שמירת הזמן הן בהנוגע לתלמידים שזהו מלמד ומרגילים בשמירת הסדר, הן בנוגע לביקורים בהבתים אשר שמירת הזמן והסדר בזה מסייע שיהיו הדברים נשמעים ומתקבלים יותר.

ולא באתי בזה מוסר זאגן, ואפשר שהענינים מתוקנים גם בלי מכתבי, אבל מוצא אני לחובתי מה שנראה לי בזה ותקותי שדבריי יביאו תועלת.

בטח ידוע להם, ולמותר להאריך בזה, עד כמה מסר נפשו כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ על חינוך הכשר והחזקת היהדות גם בענינים "פשוטים" ביותר, אף שהי' בידו להשתמש בזמנים אלה בלימוד רזין דאורייתא, ורזין דרזין, וזהו מוסר השכל לכל אחד מאתנו, שהרי אפשר שמפני עצת היצר שיכול להתחפש – איבערטאן זיך – בלבוש של צדיק תמים ויכול לטעון עמו, מה לך להתעסק בלימוד א-ב עם אחרים ואמירת מודה אני ובפרט שפעולתך מוטלת בספק, כיון שתמורת זה יכול אתה להתעסק בתורת החסידות תורת דברי אלקים חיים, ובזה בטוח אתה שתהי' תועלת כיון שחסיד אתה ומקושר להרבי וא"כ בודאי יפעול עליך הלימוד.

והורה כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בהנהגתו שנהג בעצמו שלא חס על זמנו וכחותיו להתחשב עם מה שיכול לפעול בעצמו, ובענינים נעלים ביותר, והקדיש מיטב כחותיו להפצת חינוך הכשר, התחיל מא"ב וכיו"ב ובין אנשים פשוטים בישראל שזהו ענין של מסירת נפש. ולהעיר משיחת כ' כסלו תרצ"ג סוף אות י"ז וז"ל: אמר כ"ק אדמו"ר הצ"צ אז אלע מסירת נפש פון דעם זיידן – רבינו הגדול – זיינען כלא לגבי דעם מסירת נפש פון אפרייסן זיך פון דעם ועמך לא חפצתי, און אפגעבן זיך מיט טאן א טובה, וועלן אז א איד זאל טאן תשובה בכח עצמו, און זיין א עובד אלקים באמת. וכנראה אשר גם זה תובעים מאתנו, וגם ע"ז נתנו לנו היכולת והכח ואין הדבר חסר אלא הרצון בלבד.

החותם בברכת הצלחה להיות מקושרים באמת לכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אשר בדרך ממילא ימלא כל אחד ואחת שליחותו שהעמיס עליו בעונג וברצון, ויפוצו המעינות חוצה, והקיצו ורננו כו' וכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ יוליכנו קוממיות לארצינו במהרה בימינו אמן.

B.H. 28 MarCheshvan, 5711

Brooklyn

Greetings and blessings

I was pleased to read the letter of our dear acquaintance ... regarding your work educating Jewish boys and girls and the influence you also exert on the homes of their parents, illuminating them with the light of Torah and mitzvos in accordance with what is explained by the teachings of our Nasi — the teachings of Chassidus.

Understandably, it may seem to you that your efforts to inspire the recipient to concrete action are not always successful. But this is not so. As is known, my esteemed father-in-law, the Rebbe, of blessed memory, explained in a sichah while still in Russia the importance of even a single "motion" of a Jew. He brought proof from the teaching of our Sages regarding the greatness of baalei teshuvah, that even completely righteous people cannot stand in their place.

He asked: If the righteous person served G-d all his life through Torah and mitzvos, whereas a baal teshuvah can even be someone who repented a moment before his death, as in the story of Reb Elazar ben Dordaya, how can the baal teshuvah be greater than the completely righteous person?

The answer is that we see from this how precious a single "motion" of a Jew is — that even in one hour, with "one turn," he can acquire his entire world.

The same applies to your work. Even if at times no tangible outcome is apparent in your students or in their parents' homes, despite the proper efforts, we do not know what has been accomplished in another person's heart. It may be that you brought about there "a turn," and with that single turn, the person can acquire his entire world.

Of course, this does not diminish the need to wholeheartedly devote yourselves to carrying out your work appropriately. To accomplish this, it must be carried out in accordance with the directive of our Sages, "words that come from the heart." The meaning of this, also in their simple sense, is heartfelt words, words that the speaker himself finds relevant. Punctuality is likewise important: for the students, because it teaches and accustoms them to orderliness, and with home visits, where punctuality and organization help make one's words more readily listened to and accepted.

I do not write this in order to preach, and it may be that these matters have already been addressed even without my letter. However, I consider it my responsibility to write my opinion on the matter, and I hope that my words will be of benefit.

You surely know — and there is no need to elaborate — the extent of my esteemed father-in-law, the Rebbe's, self-sacrifice to kosher Jewish education and the strengthening of Judaism even in the most "simple" matters. This was despite the fact that he could have used that time to study the secrets of the Torah and the deepest secrets of the Torah.

This serves as a lesson for every one of us. The yetzer hara can sometimes disguise itself as a perfectly righteous person and argue: "Why should you occupy yourself teaching others alef-beis and having them say Modeh Ani — particularly when the results of your efforts are uncertain? Instead you could spend that time studying Chassidus. Then you can be certain that there will be a result, since you are a chassid and connected to the Rebbe, and the learning will definitely have an effect upon you."

Through his own conduct, my esteemed father-in-law, the Rebbe, taught otherwise. He was not concerned for his own time and energies, considering what he could have personally accomplished with them, even in the most lofty matters. Instead, he devoted the best of his abilities to spreading kosher Jewish education, beginning with alef-beis and similar basic topics, and working with simple Jews — something that constituted genuine self-sacrifice.

In connection with this, there is the sichah of 20 Kislev, 5693, at the end of section 17:

"The Tzemach Tzedek said that all the acts of self-sacrifice that his grandfather — the Alter Rebbe — did were nothing compared with the self-sacrifice involved in tearing himself away from the level of "with You, I desire nothing" and occupying himself to doing a favor for another: so that a Jew should come to teshuvah through his own efforts and become a true servant of G-d.

Apparently, this too is demanded of us. And for this as well we have been given the ability and strength; nothing is lacking except our desire.

I conclude with a blessing for success in being truly connected to my esteemed father-in-law, the Rebbe, of blessed memory. As a natural result [of this connection], each man and woman will fulfill the shlichus entrusted to them with pleasure and willingness. The wellsprings will spread outward, "those who dwell in the dust will awaken and sing," and my esteemed father-in-law, the Rebbe, of blessed memory, will lead us upright to our Land, speedily in our days. Amen.

Igros Kodesh, Vol. 4, pp. 56–57